

Quim Canyelles i les portes

El dia que en Quim Canyelles va obrir-me la porta de casa seva, segurament va haver d'apartar alguna pila de caixes, fet que li suma mèrits al gest de convidar-me. Mai vaig entendre d'on treia el lloc per viure, ja que tot l'espai era ple de llibres, pintures, papers i objectes susceptibles d'aparèixer en una mostra d'Art Brut.

Observant l'espai, cap persona no es podria imaginar on menjava, on dormia, on seia, i en definitiva, on duïa a terme les accions quotidianes. Rere la porta d'entrada, hi tenia penjada una raqueta de tenis de fusta, que estava gràcilment deformada per haver-se passat massa temps a la

intempèrie. Sobre els llibres d'un prestatge, hi havia col·locat una bossa buida de cotnes, intervinguda amb un retolador negre, de tal manera que, en comptes de «cortezas de cerdo» s'hi llegia «certezas de cerdo». Només entrar, vaig trepitjar sense voler una làmina de paper que hi havia estesa a terra. En adonar-me'n, vaig recular incòmoda, i ell em va dir que no patís, que sols era un dibuix d'en Tàpies, convertit, ara, en estora. Ho semblava de debò. La firma i l'estil eren idèntics i és altament probable que ho fos, ja que en Quim havia estat en contacte amb Antoni Tàpies i el seu entorn humà. Però si era un Tàpies o no, no té gaire importància. Les firmes sols serveixen per alimentar les absurditats de l'avorrit circ del mercat de l'art. L'interès d'en Quim no radicava ni en els artistes ni en els diners. Una de les seves principals motivacions era l'estudi de l'art, i la seva forma d'observar i estudiar un quadre consistia a copiar-lo. Això mateix és el que va fer amb l'obra d'en Tharrats. Anys després, va resultar que els seus exercicis d'estil van ser aprofitats per engreixar el compte corrent d'algun voltor d'aquests que especulen amb les obres dels altres i ell va ser acusat formalment de falsificador, i culpabilitzat d'haver provocat la devaluació econòmica de l'obra d'aquest reconegut artista català. Així doncs, els últims anys de la seva vida, va viure atemorit per sentir-se amenaçat per la injustícia de ser tancat a la presó.

Homenatge cal·ligràfic al CursusDuctus (2012), de Quim Canyelles.

Recordo que una tarda, retolador en mà, va agafar un mantell de paper del bar Pardal de Manresa i em va fer unes anàlisis grafològiques de les firmes de diversos pintors insignes de la història de l'art. Les clavava. Sense vanagloriar-se de la seva habilitat per imitar-les, em mostrava amb gran passió els trets de personalitat que es podien extreure d'una persona sols analitzant la seva cal·ligrafia. Era un entusiasta del traç i estava fascinat per la lletra, en el sentit més literal. Crec que li donava pau detenir-se en la contemplació estètica de la tinta domesticada sobre el paper.

D'en Quim Canyelles se'n podrien dir moltes coses, i més ara que ja no hi és i no pot replicar-les. Es podria dir, per exemple, que va néixer a Barcelona, que va morir en un cul-de-sac a Manresa, que entenia el caos com un ordre alternatiu al de la raó, que era un bon cal·lígraf, que en general apreciava més l'art que els artistes, que va treballar un temps de professor universitari, que va ser part integrant del moviment artístic *Fluxus*, que duia guants d'obrer amb extrema elegància per protegir-se les mans del vent, que va viure un temps a l'Índia formant part d'una secta budista, que li agradaven molt les ostres, que durant un temps va tocar la bateria a l'orquestra Plateria, que va dissenyar un itinerari per compartir la bellesa que ell advertia en certes portes amb pàtina de la ciutat, que havia fet falsificacions molt autèntiques, que li emocionava el *knock-knock-knockin'on heavens door* d'en Dylan, i un llarg etcètera, però tot el que es pugui dir o escriure d'ell és i serà insignificant, parcial i insuficient. Pretendre explicar la vida d'una persona és tan pretensions i absurd com intentar fer especulacions sobre la mort i, de la mort, no en sabem res i, dels morts, ben poca cosa: que són freds, que no t'obren la porta?

